

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/65/2024
Identifikačné číslo spisu: 6110211671
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6110211671.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. L., narodeného XX. C. XXXX, R. R., E.U. XXXX/XX, zastúpeného spoločnosťou Lion Law Partners s.r.o., Banská Bystrica, Komenského 14A, IČO: 36 862 461, proti žalovanému B. W. I., narodenému X. G. XXXX, R. R., A. V. XXXX/XXX, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Kašuba spol. s r.o., Banská Bystrica, Horná 41, IČO: 36 859 095, o zaplatenie 29 874,53 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/54/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. januára 2023 sp. zn. 15Co/9/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/54/2018-859 zo 14. októbra 2021 žalobu zamietol; žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vychádzal zo skutkových zistení, podľa ktorých žalobca ako budúci kupujúci a žalovaný ako budúci predávajúci uzavreli dňa 1. februára 2008 zmluvu o budúcej kúpnej zmluve, predmetom ktorej bolo dojednanie podmienok uzavretia budúcej kúpnej zmluvy ohľadne predaja nehnuteľností (sklad plynu a pozemky v k. ú. A.) s tým, že budúca kúpna cena bola dohodnutá v sume 1 800 000,- Sk, z ktorej preddavok v sume 900 000,- Sk (29 874,53 eura) mal podľa zmluvy odovzdať žalobca žalovanému v hotovosti, čo žalovaný potvrdil podpisom na zmluve. K uzavretiu kúpnej zmluvy do dojednanej doby (30. júna 2009) nedošlo.

1.1. Poskytnutý preddavok považoval súd prvej inštancie za bezdôvodné obohatenie z titulu plnenia na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka). Námietku premlčania vznesenú žalovaným vyhodnotil ako nedôvodnú. Dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že pri podpise zmluvy z 1. februára 2008 skutočne vyplatil žalovanému sumu 29 874,53 eura (900 000,- Sk) v hotovosti. Žalobca v žalobe uviedol, že pri podpise zmluvy z 1. februára 2008 vyplatil žalovanému zálohu 900 000,- Sk. V priebehu súdneho konania však predložil fotokópiu príkazu na úhradu zo 7.

novembra 2007 na sumu 900 000,- Sk s tým, že je to prvotný doklad, kedy prvýkrát bola zaplatená záloha na kúpu nehnuteľností, a to v zmysle zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zo 7. novembra 2007 uzavretej so spoločnosťou Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. na účet tejto spoločnosti. Svedkyňa G. R., konateľka tejto spoločnosti a príbuzná žalovaného potvrdila, že uzatvorila so žalobcom zmluvu zo 7. novembra 2007, v ktorej bola ako budúca predávajúca. Súčasne tvrdila, že žalobcovi odovzdala (vrátila) hotovosť 900 000,- Sk. Túto skutočnosť však žalobca nepotvrdil a súd prvej inštancie ju považoval za nepreukázanú. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že preddavok vyplatil iba jedenkrát, a to v roku 2007 na účet spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o., o čom predložil príkaz na úhradu. Z takejto výpovede vyplynulo, že v deň podpisu zmluvy z 1. februára 2008 žalobca žalovanému neodovzdal preddavok na kúpnu cenu nehnuteľností. Žalobca nepreukázal, že žalovaný reálne disponoval predmetnými finančnými prostriedkami. Vzhľadom na uvedené žalovaný nie je vecne pasívne legitimovaný na vrátenie preddavku, keďže žalobca nepreukázal, že žalovaný reálne preddavok prevzal.

1.2. Navyše súd prvej inštancie uviedol, že skutkové tvrdenia vo vyjadrení žalobcu z 18. mája 2012 sú iné skutkové tvrdenia ako vyplývajú zo žaloby. Žalobca opieral svoj nárok o nové skutočnosti, ktoré boli rozhodné pre uplatnený nárok, i keď nedošlo k zmene žalobného petitu. Pokiaľ by súd mal uvedené skutočnosti kvalifikovať podľa § 531 Občianskeho zákonníka ako prevzatie dlhu zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 1. februára 2008, čomu by zodpovedalo aj vyhotovovanie príjmových a výdavkových pokladničných dokladov na spornú sumu, išlo by o doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, čo v zmysle § 140 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) predstavuje zmenu žaloby; po zmene žaloby je nárok žalobcu premlčaný, keďže k zmene žaloby došlo dňa 18. mája 2012 a subjektívna lehota v zmysle ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka uplynula dňa 30. júna 2011.

1.3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP a plne úspešnému žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 11. januára 2023 sp. zn. 15Co/9/2022 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby potvrdil; výrok o trovách konania pred súdom prvej inštancie zmenil tak, že uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %; žalovanému náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi nepriznal. V odôvodnení uviedol, že sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

2.1. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení z 27. júna 2018 sp. zn. 8Cdo/70/2017 vyjadril záväzný právny názor, že na preukázanie odovzdania peňazí žalovanému podľa zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 1. februára 2008, nestačí predloženie príjmových a výdavkových pokladničných dokladov, t. j. preukázanie len účtovného odovzdania peňazí bez preukázania ich skutočného poskytnutia. Podľa výpovede samotného žalobcu ako účastníka konania na pojednávaní dňa 20. septembra 2011, nedošlo k odovzdaniu preddavku v sume 900 000,- Sk žalovanému v hotovosti pri podpise zmluvy o budúcej kúpnej zmluve dňa 1. februára 2008. Svedkyňa C. W., družka žalobcu a jeho účtovníčka ako podnikateľka, potvrdila, že v prípade predložených príjmových a výdavkových pokladničných dokladov išlo o fiktívne doklady a v skutočnosti na ich základe nedošlo k žiadnemu prevzatíu finančných prostriedkov. Podľa tvrdenia žalobcu došlo k poskytnutiu preddavku v sume 900 000,- Sk bankovým prevodom dňa 7. novembra 2007 na účet obchodnej spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o., čo žalobca preukazoval príkazom na úhradu na sumu 900 000,- Sk na účet Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. Z dokazovania nevyplýval záver, že by sa preddavok poukázaný na účet spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. dostal do dispozície žalovaného. Žalobca ani nepreukázal, že by žalovaný mal taký vplyv na uvedenú spoločnosť, na základe ktorého by mohol disponovať s poskytnutým preddavkom. Zo samotnej skutočnosti, že konateľkou uvedenej spoločnosti bola nevesta žalovaného, takýto záver nevyplýva.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, že zmluvu o budúcej kúpnej zmluve zo 7.

novembra 2007 v spojení so zmluvou o budúcej kúpnej zmluve z 1. februára 2008 je potrebné chápať ako prevzatie dlhu (§ 531 Občianskeho zákonníka). Ak aj medzi žalobcom, žalovaným a obchodnou spoločnosťou Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. existovala žalobcom tvrdená dohoda, že povinnosť previesť na žalobcu dohodnuté nehnuteľnosti prejde z obchodnej spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. na žalovaného, z dokazovania nevyplýval záver, že by žalovaný prevzal na seba aj záväzok vrátiť žalobcovi preddavok 900 000,- Sk, poskytnutý uvedenej obchodnej spoločnosti na základe zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy zo 7. novembra 2007. Prevzatie povinnosti previesť na žalobcu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nemožno stotožňovať s povinnosťou vrátiť preddavok poskytnutý obchodnej spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. Naopak, podľa dodatku z 1. februára 2008 k zmluve o budúcej kúpnej zmluve zo 7. novembra 2007 medzi žalobcom a spoločnosťou Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o. sa preddavok v sume 900 000,- Sk vracia žalobcovi (žalovaný nebol účastníkom tohto dodatku) a z obsahu zmluvy medzi žalobcom a žalovaným z 1. februára 2008 vyplýva povinnosť preddavok opätovne žalovanému poskytnúť.

2.3. Odvolací súd konštatoval, že podľa zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu z 27. júna 2018 sp. zn. 8Cdo/70/2017, nižšie súdy nedostatočne vyhodnotili zmenu rozhodujúcich skutočností tvrdených žalobcom ohľadne spôsobu plnenia žalovanému, ktorú mali posúdiť ako zmenu žaloby. Napriek tomu žalobca v priebehu celého konania zdôrazňoval, že z jeho strany nešlo o zmenu žaloby. Podľa názoru odvolacieho súdu tento postoj žalobcu ako pána sporu (*dominus litis*) je potrebné rešpektovať, pretože v sporovom konaní nemožno pripustiť zmenu žaloby proti výslovne prejavenej vôli žalobcu.

2.4. K odvolacej argumentácii žalobcu ďalej odvolací súd uviedol, že povinnosť žalovaného preukázať vrátenie preddavku by vznikla až po preukázaní poskytnutia preddavku žalovanému zo strany žalobcu, k preukázaniu tejto skutočnosti však nedošlo. Pokiaľ žalobca tvrdil, že nedošlo k výsluchu žalovaného po zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu, z obsahu spisu vyplýva, že pred vyhlásením rozsudku súdu prvej inštancie žalobca na opakovanom výsluchu žalovaného netrval.

2.5. Výrok o trovách konania pred súdom prvej inštancie bolo podľa odvolacieho súdu potrebné zmeniť preto, lebo súd prvej inštancie nesprávne viazal povinnosť nahradiť trovy konania na právoplatnosť rozsudku. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania s odkazom na uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/222/2016, sp. zn. 6Cdo/57/2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako povinnosť žalobcu nahradiť žalovanému tieto trovy. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, avšak bol v odvolacom konaní úplne nečinný, odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi nepriznal (R 72/2018).

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podľa žalobcu všeobecná, až bezobsažná popisnosť argumentácie odvolacieho súdu, nekriticky podriadená spornej kasačnej záväznosti predchádzajúceho dovolacieho rozhodnutia, vyvoláva pochybnosti a vo svojej podstate bráni preskúmaniu myšlienkových postupov odvolacieho súdu. Z pohľadu neposkytnutých odpovedí odvolací prieskum nebol vykonaný vôbec, resp. bol vykonaný povrchno a formálne. Rozhodnutie odvolacieho súdu malo ozrejmiť skutkové a právne závery takým spôsobom, aby strana sporu nemusela hľadať odpovede na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov a aby mohla skutkovo i právne proti rozhodnutiu argumentovať. Keďže odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu uvedené obsahové náležitosti nemá, je nepreskúmateľné. Ide o porušenie práva na spravodlivý proces, prejavom ktorého je vecne nesprávne a extrémne nespravodlivé rozhodnutie odvolacieho súdu bez opory vo vykonanom dokazovaní v otázke údajnej zmeny žaloby, v tej súvislosti i v otázke premlčania a nepreukázania prijatia preddavku žalovaným. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nespĺňa podľa názoru dovolateľa požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP, pokiaľ ide o povinnosť vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Zo strany oboch konajúcich súdov došlo najmä k porušeniu zásady zákazu

ľubovôle, práva na vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní a taktiež k porušeniu práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia ako imanentnej súčasť spravodlivého procesu.

3.1. Rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. júna 2018 sp. zn. 8Cdo/70/2017 predstavuje podľa názoru dovolateľa ojedinelú a z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vybočujúcu spornú aplikáciu a interpretáciu práva v rozpore s princípom právnej istoty. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí prepíato formalisticky preferoval len účtovnú stránku veci, ignoroval pritom autonómiu vôle zmluvných strán, pričom tvrdenia žalovaného, že neprevzal preddavok nekorešpondovali jeho zmluvne prejavenej vôli. Signifikantným pre posúdenie žalovaným prejavenej vôle z hľadiska atribútov vecne spravodlivého a zákonného rozhodovania, je jeho autorstvo zmlúv, ktoré súdy nezohľadnili. Zmätočnosť a nespravodlivosť rozhodovania boli znásobené extrémom totálne protichodného posúdenia tých istých dôkazov prvý raz skoršími rozhodnutiami v prospech úspechu žaloby a druhý raz v štádiu po kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu s rigidno formalistickým vysvetlením, že dovolateľ údajne na podklade zmenenej žaloby neunesol dôkazné bremeno a nárok je premlčaný. Neudržateľnosť skoršieho dovolacieho rozhodnutia v právnej otázke vyplatenia preddavku len účtovne videl dovolateľ v neprípustnom ignorovaní zmluvných podkladov, ktoré spolu s účtovnými dokladmi tvorili celok súladný s autonómne prejavenu vôle strán sporu. Napriek výslovnej námietke dovolateľa v štádiu po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu, súdy zmluvy v procese hodnotenia dôkazov úplne ignorovali a opomenuli hodnotiť zmluvné prejavy strán sporu z pohľadu princípu autonómie vôle zmluvných strán a ich práva na slobodné konanie.

3.2. Dovolateľ ďalej uviedol, že v štádiu po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu navrhol vypočúť žalovaného, aby vysvetlil zmenu svojej obrany a svoje nesúrodé obranné vyjadrenia. K vykonaniu navrhovaného dôkazu výsluchom žalovaného však napokon nedošlo a v príčinnej súvislosti s nevykonaním tohto dôkazu sa dostal do pozície, že podľa názoru súdu neunesol dôkazné bremeno. Zisťovanie skutočnej dispozície s preddavkom vyplateným dňa 7. novembra 2007, ako aj opakovaný výsluch žalovaného ohľadom obsahu a vážnosti prejavenej vôle o prijatí preddavku podľa bodu 2.2 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 1. februára 2008 nepochybne boli dôkazy, od ktorých záviselo rozhodnutie vo veci. Súdy v napadnutých rozhodnutiach vôbec nepristúpili k vysvetleniu, prečo navrhované dôkazy nevykonali. Navrhovaný opakovaný výsluch žalovaného mal jednak potvrdiť alebo vyvrátiť jeho zmluvný prejav, jednak mal byť prejavom spravodlivého rozloženia dôkazného bremena na oboch stranách sporu. Ústavnoprávne nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom (I. ÚS 114/2008). Zistenia vyplývajúce z uzavretých zmlúv podľa dovolateľa zásadným spôsobom potvrdili jeho verziu o prijatí preddavku žalovaným. Išlo o deformovaný dôkaz, keď súdy neunesenie dôkazného bremena v otázke vrátenia prijatého preddavku na strane žalovaného nahradili pochybnou úvahou o zmene žaloby a o premlčaní. To, čo mal dokazovať žalovaný - ako naložil s prijatým preddavkom, sa vplyvom sofistikovanej reštrikcie posúdilo ako neunesenie dôkazného bremena žalobcu. Odvolací súd neodstránil vadu zmätočnosti ignorovaním jeho odvolacích námietok.

3.3. K dovolaciemu dôvodu podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolateľ uviedol, že súdy nesprávne právne posúdili procesnoprávnu otázku zmeny žaloby jeho písomným podaním z 18. mája 2012 a na podklade toho zdôvodneným posúdením premlčania, čo viedlo k zamietnutiu žaloby. Pokiaľ odvolací súd s poukazom na kasačnú záväznosť dovolacieho rozhodnutia paušálne odmietol jeho skutkovú a právnu argumentáciu, došlo k odklonu od rozdielne dovolacím súdom rozhodovanej právnej otázky zmeny žaloby. Doplnenie žaloby o ďalšie skutočnosti nebolo mienené ako dispozícia so žalobným návrhom. Žaloba sa primárne opierala o zmluvu z 1. februára 2008. Vecne a časovo predchádzajúca zmluva zo 7. novembra 2007 len dopĺňala skutkový dej. Nie je potom pravda, že doplnením skutkového stavu o okolnosti pred 1. februára 2008 by došlo k relevantnej zmene skutkového deja v kvalite zmeny žaloby.

3.4. Potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu došlo podľa dovolateľa k odklonu od rozhodnutí R 38/1999, sp. zn. 5Cdo/58/1999 a od stanoviska publikovaného v Zborníku IV, s. 700, v zmysle ktorých doplnenie žaloby o skutočnosti odôvodňujúce uplatnený nárok aj z hľadísk uvedených v inom ustanovení

zákona nie je zmenou žaloby (Zborník IV, s. 700); nejde o zmenu žaloby, ak žalobca doplní skutočnosti uvádzané v žalobe o ďalšie skutočnosti, ktorými odôvodňuje ním uplatňovaný nárok (R 38/1999 - sp. zn. 2Obdo/13/1998); zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného v žalobe nie je zmenou žaloby (sp. zn. 5Cdo/58/1999). Naproti tomu rozhodnutie R 33/2010 (sp. zn. 1MOBdoV/19/2007) uvádza: „Za zmenu žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, čini tak na základe iných skutkových okolností, než tých, ktoré uviedol v žalobe.“ Podľa názoru dovolateľa existujúca rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu o tej istej právnej otázke zmeny žaloby je symptomaticky závislá od konkrétnych skutkových okolností v každej prejednávanej veci.

3.5. Za zásadnú odlišnosť od rozhodnutia R 33/2010 považoval dovolateľ to, že v danom prípade zmenu žaloby vylučovala skutočne prejavovaná vôľa strán sporu v zmluvách zo 7. novembra 2007 a z 1. februára 2008, ktoré vo výsledku tvorili jeden kompaktný celok, nevyvolávajúci žiadne výkladové pochybnosti. Dovolací súd v skoršom kasačnom rozhodnutí, ako i sudy v nadväzujúcom rozhodovaní ignorovali obsah zmlúv a selektívne posudzovali výlučne účtovné doklady, čím došlo v procese dokazovania k extrémnemu nesúladu medzi skutkovými zisteniami a z nich vyvedenými skutkovými i právnymi závermi. Za nesprávne právne posúdenie teda dovolateľ považoval právny názor, že podaním z 18. mája 2012 išlo o zmenu žaloby, hoci dovolateľ ako pán sporu takýto dispozičný úkon nemienil urobiť a ani ho formálne neurobil a podanie z 18. mája 2012 bolo len vysvetľujúcou odpoveďou na obranu žalovaného prednesenú na pojednávaní dňa 24. apríla 2012.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné, preto je potrebné ho odmietnuť.

5. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, ktorá by mohla preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s

uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Podľa názoru dovolateľa, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, pričom odvolací súd ignoroval jeho odvolacie námietky.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

12. Ak dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že odôvodnenie rozhodnutia v odvolacom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

13. K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

14. V preskúmvanej veci dovolací súd zistil, že odvolací súd sa nielen stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie ako vecne správnym, ale sám tiež reagoval na odvolacie námietky žalobcu a doplnil ďalšie dôvody. Vyjadril sa k zisteniu skutkového stavu (body 4.3.4 a 4.3.5 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), k právnemu posúdeniu veci (bod 4.3.6), ako aj k otázke, či došlo k zmene žaloby (bod 4.3.7). Osobitne sa vyjadril aj k jednotlivým odvolacím námietkam žalobcu (bod 4.3.8), pričom žalobca v dovolaní neuviedol, ktoré konkrétne jeho odvolacie námietky odvolací súd „ignoroval“. To, že dovolateľ nesúhlasil so závermi odvolacieho súdu, nezakladá existenciu dovolacieho dôvodu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že dovolanie žalobcu obsahuje na viacerých miestach polemiku s predchádzajúcim zrušujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (rozhodnutie senátu odlišného od teraz rozhodujúceho senátu), pričom dovolateľ uvedené zrušujúce rozhodnutie z 27. júna 2018 sp. zn. 8Cdo/70/2017 dezinterpretuje, keď tvrdí, že najvyšší súd v ňom preferoval len účtovnú stránku veci. Práve naopak, najvyšší súd v uznesení sp. zn. 8Cdo/70/2017 konštatoval nezrozumiteľnosť odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov, keď okrem iného vyčítal súdu prvej inštancie, že na jednej strane tvrdil, že príjmové a výdavkové pokladničné doklady „nepochybne“ preukazujú, že žalobca vyplatil žalovanému 900 000 Sk ako zálohu kúpnej ceny, ale na inom mieste odôvodnenia dospel k záveru, že „k vráteniu a prevzatíu zálohy došlo účtovne“. Podobne odvolaciemu súdu dovolací súd vytkol nejasnú formuláciu o „účtovnom“ odovzdaní predmetného preddavku žalovanému. Napokon najvyšší súd v citovanom uznesení konštatoval, že súdy nižších stupňov pripisovali bez náležitého odôvodnenia rozhodujúcu preukaznú silu výdavkovým a príjmovým pokladničným dokladom, pričom nepovažovali za významné, či v nich uvedený obsah účtovného prípadu zodpovedá skutočnosti, teda či tieto doklady skutočne „kryjú“ reálne plnenia finančných prostriedkov.

16. Pokiaľ dovolateľ namietal, že súdy v procese hodnotenia dôkazov ignorovali zmluvné prejavy strán sporu, dovolací súd odkazuje na argumentáciu súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že samotný žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že preddavok vyplatil iba jedenkrát, a to v roku 2007 na účet spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o., o čom predložil príkaz na úhradu. Celkom logicky potom súd prvej inštancie aj na základe tejto výpovede žalobcu dospel k záveru, že v deň podpisu zmluvy z 1. februára 2008 žalobca žalovanému preddavok neodovzdal, aj keď to bolo uvedené v bode 2.2 zmluvy. Súdy teda neopomenuli vyhodnotiť obsah zmlúv, ale správne ich hodnotili vo vzájomnej súvislosti s inými vykonanými dôkazmi v zmysle § 191 ods.1 CSP.

17. K namietanému posúdeniu (ne)unesenia dôkazného bremena a s tým súvisiacej námietke deformovania dôkazu v otázke vrátenia preddavku, ktorý súdy podľa názoru dovolateľa nahradili pochybnou úvahou o zmene žaloby a o premlčaní, dovolací súd zdôrazňuje, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku jasne uviedol, že povinnosť žalovaného preukázať vrátenie preddavku by vznikla až po preukázaní poskytnutia preddavku žalovanému zo strany žalobcu, pričom k preukázaniu tejto skutočnosti (poskytnutia preddavku žalovanému) nedošlo. V priebehu súdneho konania sa môže dôkazné bremeno preklopiť na stranu žalovaného, avšak až po tom, čo žalobca unesie dôkazné bremeno k svojim, žalovanou stranou spochybneným tvrdeniam. Ak teda v preskúmvanej veci žalobca nepreukázal, že reálne vyplatil preddavok žalovanému (nie tretej osobe, ale žalovanému), alebo že žalovaný skutočne disponoval predmetnými financiami, neprichádzalo do úvahy dokazovanie k otázke vrátenia tohto preddavku.

18. Relevantné nie je ani tvrdenie dovolateľa týkajúce sa pochybnej úvahy súdov o zmene žaloby a o premlčaní. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd nepovažoval doplnujúce skutkové tvrdenia žalobcu za zmenu žaloby, keďže rešpektoval žalobcom vyjadrenú vôľu nezmeniť žalobu. V tejto súvislosti odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, ani neuvažoval o prípadnom premlčaní. Námietka premlčania vznesená žalovaným sa totiž týkala nároku, ktorý mal byť uplatnený zmenenou žalobou, pričom k zmene žaloby malo dôjsť po uplynutí premlčacej doby. Keďže však podľa právneho názoru odvolacieho súdu nedošlo k zmene žaloby a odvolací súd rozhodoval o pôvodnej žalobe, podanej pred uplynutím premlčacej doby, nemohlo ani dôjsť k premlčaniu uplatneného nároku. Ani zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/70/2017 nemožno interpretovať tak, že obsahovalo pokyn pre nižšie súdy považovať vyjadrenie žalobcu na pojednávaní dňa 20. septembra 2010, prípadne jeho podanie z 18. mája 2012 za zmenu žaloby. V skutočnosti najvyšší súd v citovanom uznesení len konštatoval, že súdy sa riadne nevyrovnali so zmenami rozhodujúcich skutočností tvrdených žalobcom v priebehu konania a nevyhodnotili ich z hľadiska, či nejde o zmenu žaloby. Najvyšší súd teda nedal záväzný pokyn posudzovať tieto vyjadrenia žalobcu ako zmenu žaloby. Odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí interpretoval rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/70/2017 ako pokyn posudzovať zmeny v tvrdeniach žalobcu ako zmenu žaloby, napriek tomu však odvolací súd dospel k záveru, že o zmenu žaloby nešlo. Preto neobstojí argumentácia dovolateľa, že súdy formalistickými závermi o zmene žaloby a následne o premlčaní nároku uplatňovaného zmenenou žalobou porušili jeho právo na spravodlivý proces.

19. K tvrdeniu dovolateľa, že v štádiu po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu navrhol vypočúť žalovaného, avšak súdy tento ním navrhovaný dôkaz nevykonali, sa vyjadril už odvolací súd. S odkazom na obsah spisu uviedol, že pred vyhlásením rozsudku súdu prvej inštancie žalobca na opakovanom výsluchu žalovaného netrval, a tiež zdôraznil, že akékoľvek vysvetlenie žalovaného ohľadom jeho dispozície s preddavkom by prichádzalo do úvahy len v prípade, ak by žalobca preukázal prevzatie preddavku žalovaným resp. jeho dispozíciu s týmito financiami. Keďže žalobca a aj jeho účtovníčka, vypočutá ako svedkyňa, zhodne uvádzali, že k poskytnutiu preddavku v sume 900 000,- Sk došlo len raz, a to bankovým prevodom dňa 7. novembra 2007, nie však na účet žalovaného, ale na účet obchodnej spoločnosti Palivo - impex, uhoľné sklady, s.r.o., ďalší výsluch žalovaného bol nadbytočný.

20. V dovolaní žalobca uviedol, že výsluch žalovaného mal potvrdiť alebo vyvrátiť jeho zmluvný prejav. Mal tým zrejme na mysli to, že žalovaný sa mal vyjadriť k bodu 2.2 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 1. februára 2008, kde mal potvrdiť prijatie zálohy pri podpise tejto zmluvy. Aj k tomu sa vyjadril

odvolací súd, keď konštatoval, že podľa výpovede samotného žalobcu ako účastníka konania na pojednávaní dňa 20. septembra 2011, nedošlo k odovzdaniu preddavku v sume 900 000,- Sk žalovanému v hotovosti pri podpise zmluvy o budúcej kúpnej zmluve dňa 1. februára 2008. Ak teda samotný žalobca svojou výpoveďou spochybnil pravdivosť uvedeného zmluvného vyhlásenia o prevzatí preddavku, výsluch žalovaného k tejto otázke už nebol potrebný.

21. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za nedostatočne odôvodnený, ani za arbitrárny, postupom odvolacieho súdu nedošlo k deformácii dôkazu, či dôkaznej povinnosti a ani k iným závažným defektom pri vykonávaní a hodnotení dôkazov. Dovolací súd preto vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

22. Okrem toho dovolateľ argumentoval v dovolaní aj nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

23. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25. Pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

26. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, ktorej riešenie odvolacím súdom považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti (pod ktoré písmeno ustanovenia § 421 ods. 1 CSP) táto otázka patrí. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP). Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, sa však vzťahujú výlučne na právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda takú právnú otázku, ktorej riešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie veci. Právna otázka, na vyriešenie ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná (ale rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na odlišných dôvodoch), nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V takom prípade dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 CSP nielenže nie je dôvodné, ale nie je ani prípustné. Súčasne nesmie ísť o hypotetickú otázku, teda riešenie dovolateľom nastolenej právnej otázky dovolacím súdom musí byť spôsobilé ovplyvniť výsledok sporu.

27. Dovolací súd dospel k záveru, že právna otázka formulovaná dovolateľom, či doplnenie žaloby o ďalšie skutočnosti bolo potrebné považovať za dispozíciu so žalobným návrhom v kvalite zmeny žaloby, nebola prípustnou otázkou v zmysle citovaných ustanovení § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Ako už bolo uvedené vyššie, odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie, ale zhodne s prejavmi vôle žalobcu nepovažoval doplnujúce vyjadrenia žalobcu za zmenu žaloby. Je teda zrejmé, že odvolací súd posúdil uvedenú otázku tak, ako požadoval žalobca. Z pohľadu žalobcu teda nemohlo ísť o nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 a 2 CSP).

28. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie, ani prostriedkom na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie.

29. Na základe uvedeného dovolací súd v rámci prieskumu prípustnosti dovolania v časti, kde dovolateľ odvodzoval jeho prípustnosť z ustanovenia § 421 CSP, dospel k záveru, že dovolateľ nevymedzil právnu otázku tak, ako predpokladajú ustanovenia § 432 a § 421 ods. 1 CSP, preto bolo potrebné dovolanie žalobcu aj v tejto časti odmietnuť v súlade s ustanovením § 447 písm. f) CSP.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strán v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), v zmysle ktorej úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnému žalobcovi.

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.